

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobkyně: **L. Ž.**, zastoupena Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 10. 2018, č. j. OAM-112/ZA-ZA04-K01-PD1-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2019, č. j. 4 Az 67/2018 - 60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Pavlu Čížinskému, advokátu, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti v celkové výši **4.114 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci, obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 23. 10. 2018, č. j. OAM-112/ZA-ZA04-K01-PD1-2014 (dále jen „napadené rozhodnutí“), neprodloužil žalobkyni doplňkovou ochranu podle § 53a odst. 4 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). K udělení doplňkové ochrany žalovaný původně přistoupil v roce 2014 s ohledem na tehdejší bezpečnostní situaci v místě bydliště žalobkyně (město R., ležící asi 80 km od Doněcku) a eskalaci konfliktu mezi ukrajinskými vládními vojsky a separatisty, přičemž vnitřní přesídlení žalovaný shledal s ohledem na tehdejší problémy vysídlených osob jako nemožné. V nyní napadeném rozhodnutí naopak dospěl žalovaný k závěru, že doplňkové ochrany nadále není zapotřebí; došlo k zásadní změně bezpečnostní situace v místě bydliště žalobkyně (ozbrojený konflikt „zamrzl“ na tzv. linii dotyku, která se nachází 50 až 60 km od místa bydliště žalobkyně) a navíc žalobkyně může využít vnitřního přesídlení v rámci Ukrajiny. V místě bydliště žijí příbuzní žalobkyně (sestra, bratr a zletilý syn) a žalobkyně není ani zvláště zranitelnou osobou (nesplňuje ani podmínky zvláštní ochrany tzv. osamělých žen a důvod ochrany není dán ani proto, že neovládá ukrajinský jazyk a náleží k ruskojazyčné menšině).

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) napadeným rozsudkem žalobu směřující proti rozhodnutí žalovaného zamítl. Souhlasil s hodnocením, že bezpečnostní situace na východě Ukrajiny (včetně místa bydliště žalobkyně) se od vydání rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany podstatně zlepšila a tato forma ochrany již není dále zapotřebí, neboť nebezpečí vážné újmy přestalo být reálné. Jako nedůvodnou shledal i námitku, že žalobkyni hrozí zvýšené nebezpečí s ohledem na to, že je osamělou ženou a příslušnicí ruské (ruskojazyčné) národnostní menšiny. Souhlasil i se závěrem žalovaného, že vyloučeno není ani vnitřní přesídlení, které připouští i judikatura Nejvyššího správního soudu.

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) podala proti rozsudku městského soudu kasační stížnost z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) a navrhla jeho zrušení. Namítla, že napadený rozsudek nerespektuje ustálenou judikaturu, dle níž je třeba při prodlužování doplňkové ochrany porovnat situaci v době udělení doplňkové ochrany se situací aktuální. Způsob, jakým se žalovaný a městský soud vypořádali s tímto porovnáním, nemá oporu ve správním spisu, je nelogický a pouze zakrývá skutečný důvod neprodloužení ochrany, kterým je změna (zprísnění) azylové politiky ve vztahu k uprchlíkům z východu Ukrajiny. Nerespektování judikatury představuje dle stěžovatelky i důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

[4] Faktická situace v místě stěžovatelčina bydliště se totiž od léta 2014 nezměnila: ukrajinské vládní síly již tehdy získaly dané území zpět a boje se přesunuly před samotný Doněck, kde probíhají doposud. Potenciál, že se konflikt rozhoří větší silou, existoval a existuje i nyní navzdory jeho „zamrznutí“. Žalovaný udělením doplňkové ochrany v září 2014 jednal možná velkoryseji a byl vůči uprchlíkům z východní Ukrajiny benevolentnější a nyní tento postoj v rozporu se soudní judikaturou reviduje.

[5] Totéž se podle stěžovatelky týká i úvah o vnitřním přesídlení: situaci v září 2014 hodnotil žalovaný tak, že přesídlení není alternativou, zatímco nyní jeho možnost připustil, aniž by provedl srovnání. Konkrétnějšímu porovnání se vyhnul i městský soud. Neudržitelný je pak podle stěžovatelky také závěr, že nespadá mezi zranitelné skupiny osob (viz rozsudek ze dne 25. 1. 2017, č. j. 4 Azs 197/2016-94); to rovněž proto, že opustila Ukrajinu před více než 22 lety a nelze hovořit o žádném zázemí.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření poukázal na to, že kasační stížnost obsahuje obdobné námitky, které stěžovatelka uplatnila již v žalobě, a žalovaný se k nim již opakovaně vyjádřil. Doplňková ochrana je institutem dočasným, je udělována na časově omezenou dobu, což muselo být stěžovatelce známo. Stěžovatelka neuvedla v řízení žádnou ze skutečností, které by bylo možné podřadit pod vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu. Skutečným důvodem podání žádosti o prodloužení mezinárodní ochrany byla snaha o legalizaci pobytu na území ČR. S ohledem na to žalovaný navrhl, aby soud kasační stížnost zamítnul.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná. Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je však také její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výklad institutu přijatelnosti a výčet jeho typických kritérií Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, na jehož odůvodnění pro stručnost nyní odkazuje.

[8] Sama stěžovatelka spatřovala přijatelnost kasační stížnosti ve skutečnosti, že městský soud nerespektoval ustálenou judikaturu týkající se posuzování důvodů vedoucích k nepřiznání, resp. neprodloužení doplňkové ochrany, která vyžaduje srovnání situace v zemi původu při poskytnutí doplňkové ochrany s aktuálním stavem.

[9] Nejvyšší správní soud konstatuje, že neshledal naplnění kritérií přijatelnosti kasační stížnosti; městský soud v napadeném rozsudku naopak respektoval ustálenou judikaturu týkající se posuzování neprodloužení doplňkové ochrany, a na všechny otázky, které stěžovatelka nastolila v kasační stížnosti, již existuje uspokojivá odpověď v judikatuře kasačního soudu.

[10] Pokud jde o otázku posuzování aktuální situace a jejího srovnání se stavem, kdy byly shledány důvody pro udělení doplňkové ochrany, stojí stávající judikatura na východisku, že meritem rozhodnutí podle § 53a zákona o azylu je posouzení, zda situace v zemi původu znamená pro cizince hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Tuto skutečnost je správní orgán povinen při každé žádosti o prodloužení doplňkové ochrany hodnotit (srov. rozsudek ze dne 29. 6. 2011, č. j. 7 Azs 21/2011 - 57, usnesení ze dne 15. 11. 2018, č. j. 1 Azs 188/2018 - 29, nebo rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2019, č. j. 45 Az 23/2018 - 55, publ. pod č. 3997/2020 Sb. NSS). Správní orgán pak zkoumá zejména to, zda nadále trvá původní důvod udělení doplňkové ochrany, nebo zda se naopak situace v domovském státě stabilizovala a tato změna je natolik významná a má trvalou povahu, že odůvodňuje zamítnutí žádosti o prodloužení doplňkové ochrany (srov. usnesení ze dne 4. 3. 2018, č. j. 6 Azs 369/2017 - 41). Ačkoliv se stěžovatelka snaží navodit zdání, že tato podmínka v jejím případě splněna nebyla, kasační soud má za to, že jak žalovaný, tak městský soud postupovali v jejím případě přesně v souladu s těmito podmínkami, tj. zhodnotili aktuální situaci v zemi původu, a to jak v místě původního bydliště stěžovatelky, tak z hlediska možnosti vnitřního přesídlení, a uvedli, v čem se liší od situace posuzované na podzim roku 2014.

[11] Stejně tak je tomu v případě všech ostatních otázek zpochybněných stěžovatelkou v kasační stížnosti. Skutečnost, že konflikt na Ukrajině od roku 2015 ustal na tzv. linii dotyku, je rovněž aprobevována četnou a ustálenou soudní judikaturou (například usnesení ze dne 18. 4. 2019, č. j. 9 Azs 410/2018 - 38, ze dne 27. 6. 2019, č. j. 1 Azs 412/2018 - 28, ze dne 26. 5. 2020, č. j. 4 Azs 456/2019 - 30, a mnohá další). Pokud proto žalovaný i městský soud dospěli k závěru, že původní bydliště stěžovatelky leží v oblasti, která je pod kontrolou ukrajinské centrální vlády a v dostatečné vzdálenosti od linie dotyku, a že stěžovatelce zde již nehrozí nebezpečí vážné újmy, pak i tento závěr je v souladu s dosavadní judikaturou.

[12] Možnost vnitřního přesídlení pak také potvrzuje ustálená rozhodovací praxe kasačního soudu, na niž ostatně stěžovatelku odkázal již městský soud (bod 30 odůvodnění rozsudku a v něm odkazovaná rozhodnutí). Lze proto opět odkázat na ustálenou judikaturu, podle níž je vnitřní přesídlení v rámci Ukrajiny možné a má přednost před uplatněním institutu mezinárodní ochrany (srov. usnesení ze dne 2. 7. 2019, č. j. 5 Azs 27/2019 - 40 a v něm citovaná rozhodnutí). Z novějších rozhodnutí Nejvyššího správního soudu podporují závěr o možnosti vnitřního přesídlení na Ukrajině např. usnesení ze dne 5. 1. 2017, č. j. 10 Azs 222/2016 - 48, ze dne 24. 5. 2017, č. j. 2 Azs 59/2017 - 27, ze dne 14. 6. 2017, č. j. 9 Azs 75/2017 - 41, ze dne 10. 7. 2018, č. j. 6 Azs 50/2018 - 31, či ze dne 15. 11. 2018, č. j. 1 Azs 188/2018 - 29 (v posledně zmíněném usnesení pocházel žadatel o mezinárodní ochranu dokonce přímo z Krymu a byl etnickým Rusem).

[13] Situace ruské či ruskojazyčné menšiny na Ukrajině byla již také předmětem posouzení v řadě rozhodnutí kasačního soudu (usnesení ze dne 4. 8. 2020, č. j. 10 Azs 97/2020-83, usnesení ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 Azs 383/2017-23, nebo ze dne 7. 2. 2018, č. j. 6 Azs 378/2017-25) a ani od nich se napadený rozsudek neodchyluje.

[14] Konečně, pokud jde o posouzení stěžovatelky jako osamělé ženy, Nejvyšší správní soud již také opakovaně uvedl, že rozsudek ze dne 25. 1. 2017, č. j. 4 Azs 197/2016-94, na nějž stěžovatelka v této souvislosti odkazuje, se týká situace osamělých žen a jejich obav ze sexuálního násilí páchaného příslušníky ozbrojených skupin operujících v místech bojů, nebo navrátivších se z bojových operací (srov. rozsudky ze dne 13. 7. 2018, č. j. 3 Azs 168/20 - 41, a ze dne 21. 9. 2018, č. j. 6 Azs 220/2018 - 30). Městský soud proto i tuto judikaturu aplikoval na případ stěžovatelky přiléhavě, když dovedl, že na její situaci nedopadá. Stěžovatelka zdůrazňovala, že v zemi původu bude osamocenou ženou spíše v kontextu zhoršení své ekonomické a sociální situace, což však podle soudní judikatury není relevantním důvodem pro poskytnutí mezinárodní ochrany (srov. usnesení ze dne 16. 5. 2018, č. j. 5 Azs 37/2018 - 33, nebo ze dne 17. 8. 2020, č. j. 1 Azs 208/2020).

[15] Nejvyšší správní soud tedy neshledal důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, a proto ji odmítl pro nepřijatelnost podle § 104a s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[17] V řízení o kasační stížnosti byla stěžovatelka zastoupena advokátem Mgr. Pavlem Čížinským, jehož stěžovatelce ustanovil již v řízení o žalobě městský soud. Odměnu za zastupování a hotové výdaje v takovém případě hradí stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). Zástupce stěžovatelky provedl v řízení o kasační stížnosti jeden úkon právní služby, a to podání soudu ve věci samé (sepsání kasační stížnosti). Advokátovi proto náleží odměna ve výši 3.100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d), § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů v paušální částce za jeden úkon právní služby ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatelky je současně plátcem DPH, proto celková výše odměny a hotových výdajů byla navýšena o 21 %. Celkem odměna zástupce činí 4.114 Kč a tato částka bude vyplacena z účtu soudu do 30 dnů ode dne právní moci tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. září 2020

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu